

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Martinem Kopou ve věci

žalobce: Y. N.
státní příslušnost: X
t. č. pobytem X
zastoupen JUDr. Irenou Strakovou, advokátkou
se sídlem Karlovo nám. 18, 120 00 Praha 2

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky**
se sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 3. 2021, č. j. OAM-432/ZA-ZA11-P16-2020

takto:

- I. Žaloba *se zamítá*.
- II. Žalobce *nemá právo* na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému *se nepřiznává* náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalovaný neudělil žalobci mezinárodní ochranu. Žalobce s jeho posouzením nesouhlasí. Tvrdí, že mu v Kazachstánu hrozí pronásledování z důvodu jeho ruské národnosti. A zároveň u něj existují důvody hodné zvláštního zřetele, které měly žalovaného vést k tomu, aby žalobci udělil humanitární azyl. Krajský soud níže vysvětlí, proč jsou tyto námitky žalobce nedůvodné.

II. Napadené rozhodnutí a související skutkové okolnosti

2. Žalobce přicestoval do ČR v roce 2013 za účelem studia. O mezinárodní ochranu požádal v červenci 2020. Uvedl, že v případě návratu do Kazachstánu mu hrozí uvěznění za neabsolvování vojenské služby. Anebo jej pošlou do armády. Coby etnický Rus se obává šikany, která je v armádě rozšířená. Předvolání mu začala chodit již v 18 letech. Trestně stíhaný ale zřejmě není. Žalobce také mluvil o silném nacionalismu a diskriminaci Rusů v Kazachstánu. On sám neumí kazašsky a lidé s ním nechtějí mluvit rusky, přestože mu rozumí. Viděl video, na kterém někdo přišel do lékárny, lékárník mluvil rusky a zákazník mu sdělil, že má mluvit kazašsky. Podobných situací je tam hodně. Například doklady se vydávají v kazašském jazyce. Žalobce již ve vlasti nikoho nemá. Jeho rodiče se odstěhovali do Ruska. On sám tam nevlastní žádný majetek. Nemá se kam vrátit.
3. Rozhodnutím ze dne 22. 3. 2021, č. j. OAM-432/ZA-ZA11-P16-2020 („rozhodnutí žalovaného“) žalovaný žalobci neudělil mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu („zákon o azylu“).
4. Žalobce ve vlasti neuplatňoval politická práva, ani nečelil pronásledování. Pronásledování pro některý z azylově relevantních důvodů mu taky nehrozí. Žádné problémy, které by souvisely s některým z taxativně vymezených azylových důvodů, žalobce neuváděl. Žádost o mezinárodní ochranu podal zjevně účelově, až v souvislosti se ztrátou dřívějšího pobytového oprávnění. Branná povinnost je legitimní občanskou povinností, kterou uznává i mezinárodní právo. Nejedná se o pronásledování. Obavy ze šikanování jsou pouze spekulací žalobce. Doposud žádné problémy se státními orgány neměl.
5. Žalovaný z úřední povinnosti ví, že ruská menšina tvoří v Kazachstánu 20 % obyvatelstva. Ruský jazyk tam má stejné postavení jako kazašský a lze jej užívat v úředním styku i armádě. Tvzení žalobce o diskriminaci jsou nepodložená a účelová. Nic nenasvědčuje tomu, že by právě on měl během výkonu vojenské služby čelit diskriminačnímu jednání z důvodu jeho ruské národnosti. Ani z citovaných informačních zdrojů neplynou informace o vážném, cíleném a systematickém porušování lidských práv či diskriminaci založené na ruské či jiné národnosti. Z kazašského zákona o vojenské službě navíc plyne, že osoby starší 27 let jsou v Kazachstánu zcela zproštěny od výkonu vojenské služby. Obavy žalovaného jsou proto bezpředmětné, protože mu 27 let bude za několik málo měsíců.
6. Obavy z kazašského nacionalismu žalobce vyjádřil pouze obecně. Neuvedl žádné konkrétní skutečnosti svědčící o systematickém pronásledování z národnostních důvodů. Sám uvedl, že žádné problémy v této souvislosti neměl. A nic nenasvědčuje tomu, že by je měl mít v případě návrtu do vlasti. Z kapitoly zprávy MZV USA, která se věnuje národnostním, rasovým a etnickým menšinám, také neplynou žádné informace o vážném, cíleném a systematickém porušování lidských práv či diskriminaci založené na národnostním principu.
7. K neudělení humanitárního azylu žalovaný konstatoval, že se zabýval zejména rodinnou, sociální a ekonomickou situací žalobce. Přihlédl také k jeho věku a zdravotnímu stavu. Z toho však nevyplynul žádný důvod hodný zvláštního zřetele. Žalobce je dospělý, právně způsobilý, praceschopný a zdravý. Na udělení humanitárního azylu navíc není právní nárok.

8. Žalobci nehrozí trest smrti. Neuvedl ani nic, z čeho by bylo možné dovodit, že by mu reálně hrozilo špatné zacházení ze strany státních orgánů. V Kazachstánu neprobíhá ozbrojený konflikt, který by žalobce ohrozil. Vycestování žalobce do vlasti rovněž nepředstavuje porušení mezinárodních závazků. Žalobce totiž na území ČR nemá žádné trvalé vazby. Nesplňuje proto podmínky pro udělení doplňkové ochrany.

III. Obsah žaloby

9. Žalobce úvodem odkazuje na definici pronásledování z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 9. 2008, sp. zn. 3 Azs 48/2008. A připomíná, že není nutné, aby žadatel o mezinárodní ochranu v minulosti čelil pronásledování. Stačí, že má odůvodněný strach. Žalobce při pohovoru vyjádřil strach z pronásledování z důvodu jeho příslušnosti k ruské menšině. V Kazachstánu podle něj dochází k podněcování etnické nenávisti proti etnickým Rusům a ruskym mluvícím obyvatelům. Každodenní nacionalismus je prvním krokem k šovinismu. Pokud se stane součástí státní ideologie, vede k etnickým čistkám a ochromí osud celých generací, jak tomu bylo v nacistickém Německu, Jugoslávii, či postsovětských republikách po rozpadu SSSR. Nacionalistické vášně mohou jít i dále, než naznačují ideologické kampaně. Události v oblasti Korday, doprovázené vražděním nevinných lidí, jasně ukázaly, že úroveň napětí v mezietnických vztazích je v Kazachstánu poměrně vysoká.
10. Těmito obavami žalobce se žalovaný dostatečně nezabýval. Žalobce uvedl, že jeho rodiče se z Kazachstánu přestěhovali do Ruska z důvodů neustálých útoků proti nim a jejich majetku. Toto všechno podporovaly státní orgány Kazachstánu. Návrat do vlasti by ohrozil život žalobce.
11. Dále žalobce vznáší námitky vůči neudělení humanitárního azylu. V jeho případě existují důvody hodné zvláštního zřetele. Odkazuje v této souvislosti na čl. 8 Evropské úmluvy o lidských právech („Úmluva“). Žalovaný mu neprávem vyčítá, že tvrzené důvody jeho azylové žádosti jsou pouze účelové. Žalobce je naopak považuje za relevantní pro udělení některé z forem mezinárodní ochrany.

IV. Vyjádření žalovaného

12. Žalovaný oponuje, že se řádně zabýval azylovým příběhem žalobce, shromáždil si dostatek relevantních informací o zemi jeho původu a dospěl k závěru, že zde nejsou důvody pro udělení azylu ani doplňkové ochrany. Žalobce neuváděl, že by jej ve vlasti pronásledovali. Takové nebezpečí mu v souvislosti s jeho ruskou etnicitou nehrozí ani v budoucnosti. Ze shromážděných informací o zemi původu neplyne, že by občané ruské národnosti měli v Kazachstánu obecně čelit pronásledování. Důvodem žádosti žalobce o mezinárodní ochranu je pouze snaha o legalizaci pobytu. Žalobce svou žádost podal s velkým časovým odstupem od příjezdu do ČR.
13. I neudělení humanitárního azylu žalovaný dostatečně zdůvodnil. Rozhodnutí o jeho případném udělení je otázkou správního uvážení žalovaného. Na humanitární azyl neexistuje právní nárok.

V. Posouzení věci krajským soudem

14. Žaloba je přípustná. Podala ji oprávněná osoba (§ 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní; „s. ř. s.“), ve lhůtě podle § 32 odst. 1 zákona o azylu. O žalobě soud rozhodl bez jednání. Žalovaný s tím souhlasil a žalobce neprojevil nesouhlas.

15. Žaloba *není důvodná*.
16. První žalobní námitka směřuje vůči neudělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu. Žalobce v této souvislosti zdůrazňuje zejména svou obavu z pronásledování z důvodu jeho ruské národnosti. S ohledem na tvrzení, která žalobce uváděl ve správním řízení, však krajský soud ve shodě s žalovaným tuto obavu za odůvodněnou nepovažuje.
17. Řízení ve věci mezinárodní ochrany se oproti jiným správním řízením vyznačuje několika specifiky, které souvisejí s tím, že se v něm často rozhoduje za důkazní nouze, že jde o prospektivní rozhodování a že nesprávné rozhodnutí má pro stěžovatele obzvláště závažné důsledky (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008-70). Těmto specifikům odpovídá standard a rozložení důkazního břemene. *Žadatele o mezinárodní ochranu stihá břemeno tvrzení*. Je především na něm, aby v rámci pohovoru věrohodně tvrdil a v rámci svých možností prokázal skutečnosti, které mohou mít relevanci z hlediska některé z forem mezinárodní ochrany. Žalovaný mu k tomu zejména musí vytvořit prostor vhodně kladenými otázkami během pohovoru. Pokud žadatel o mezinárodní ochranu uvádí relevantní skutečnosti, je pak na žalovaném, aby si shromáždil dostatečné množství aktuálních a přesných informací o zemi původu žadatele a jeho tvrzení s těmito informacemi konfrontoval při posuzování, zda dotyčnému v zemi původu hrozí pronásledování nebo vážná újma.
18. Žalobce postavil svou žádost o mezinárodní ochranu hlavně na neochotě absolvovat základní vojenskou službu, resp. čelit trestu za její neabsolvování. Žalovaný tento důvod neshledal azylově relevantním. Žalobce však vůči posouzení tohoto důvodu žalovaným žádné námitky nevznáší. Krajský soud proto závěry žalovaného ve vztahu k této otázce nepřezkoumával.
19. Ve své žalobě již žalobce staví svůj azylový příběh do částečně jiného světla. Za primární důvod své neochoty vrátit se do Kazachstánu neoznačuje vojenskou službu, ale svou ruskou národnost. Žalobce sice v rámci pohovoru mluvil o šikaně etnických Rusů v Kazachstánu a rozšířeném nacionalismu a diskriminaci. Zároveň však neuvedl žádný konkrétní negativní důsledek těchto jevů pro jeho život. Mluvil pouze o tom, že se s ním někdy odmítali bavit rusky. To však nelze považovat za pronásledování, jak jej chápe § 2 odst. 4 zákona o azylu, resp. čl. 9 směrnice 2011/95/EU („kvalifikační směrnice“). Nejedná se totiž o jednání, které je svou povahou nebo opakováním dostatečně závažné, aby představovalo vážné porušení základních lidských práv, zejména práv, od nichž se podle čl. 15 odst. 2 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod nelze odchýlit. Nejde ani o tzv. pronásledování na kumulativním základě, tedy souběh různých opatření, včetně porušování lidských práv, který je dostatečně závažný k tomu, aby postihl jednotlivce způsobem podobným závažnému porušení nederogovatelných lidských práv.
20. V žalobě žalobce odkazuje na silný nacionalismus rozšířený v Kazachstánu a podněcování etnické nenávisti vůči ruské menšině. Odhlédne-li krajský soud od toho, že žalobce tato svá tvrzení nedokládá žádnými informačními zdroji, podstatné je, že v rámci správního řízení žalobce netvrdil, že by mu v souvislosti s jeho ruskou národností hrozilo konkrétní nebezpečí, natož pak nebezpečí, které by bylo možné označit za pronásledování. Způsob, jakým žalobce popisoval nepříjemnosti plynoucí z toho, že nemluví kazašsky, jsou na míle vzdálené tomu, jak popisuje své obavy z etnického násilí v žalobě. Žalovanému proto nemůže vyčítat, že tyto jeho obavy neshledal za relevantní.

Příslušnost k etnické menšině sebou téměř v každé zemi přináší řadu výzev. Ani silný nacionalismus a rozšířená diskriminace však bez dalšího nejsou důvodem pro udělení mezinárodní ochrany ve formě azylu příslušníku takové etnické menšiny, pokud nedosahují intenzity závažného porušení lidských práv. Zkušenosti, o kterých žalobce mluvil ve správním řízení, nesvědčí o tom, že by v případě návratu do vlasti měl takovému jednání čelit. Žalobce proto neunesl své břemeno tvrzení ohledně skutečností, které by mohly být relevantní z pohledu udělení azylu.

21. To platí i ve vztahu k důvodům pro udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu. Lze souhlasit se žalovaným, že na jeho udělení není právní nárok. Zákonodárce při úpravě podmínek pro jeho udělení zvolil kombinaci neurčitěho právního pojmu „případ hodný zvláštního zřetele“ a následného správního uvážení (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 7. 2004, č. j. 5 Azs 105/2004-72). Žalovaný nejdříve musí interpretovat neurčitý právní pojem „případu hodného zvláštního zřetele“ a posoudit jeho naplnění v konkrétní věci. Pokud dojde k závěru o jeho naplnění, provede správní uvážení, při němž vybere jednu ze dvou alternativ rozhodnutí – udělení či neudělení humanitárního azylu. Naopak, jestliže se o případ hodný zvláštního zřetele v konkrétní věci nejedná, nevzniká prostor pro jakoukoliv úvahu správního orgánu a azyl z humanitárního důvodu nelze udělit. Míru volnosti žalovaného při správním uvážení o důvodech pro udělení humanitárního azylu limituje zákaz libovůle (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 03. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004-55).
22. Žalovaný dospěl k závěru, že v případě žalobce žádný důvod hodný zvláštního zřetele neexistuje. Jeho odůvodnění je v tomto směru poměrně stručné. Žalovaný nijak nedefinuje pojem „případ hodný zvláštního zřetele“ a nevysvětluje, proč případ žalobce takovým není. Pouze lakonicky konstatuje, že žalobce je zdravý, mladý a praceschopný muž. Za jiných skutkových okolností by takové zkratkovité odůvodnění nemuselo obstát. V případě žalobce ale ob stojí. Žalobce se v žalobě sice domáhá udělení humanitárního azylu a tvrdí, že u něj existují důvody hodné zvláštního zřetele. Ani on však neuvádí, v čem konkrétně by tyto důvody měly spočívat. Odkazuje na čl. 8 Úmluvy garantující právo na respektování soukromého a rodinného života. Neuvádí ale jak okolnosti věci tohoto práva žalobce dotýkají či v čem zakládá důvod hodný zvláštního zřetele. Judikatura mezi důvody, které mohou vést k udělení humanitárního azylu, řadí např. případy osob těžce postižených či nemocných, případně osob přicházejících z oblastí postižených humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004-55). V případě žalobce však obdobně závažný důvod skutečně neexistuje. Jeho zcela obecná námitka proto není důvodná.
23. Krajský soud shrnuje, že žalobce nezpochybnil správnost posouzení jeho žádosti o mezinárodní ochranu žalovaným. Podmínky pro udělení azylu podle § 12b a humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu žalobce nesplnil. Ve vztahu k dalším formám mezinárodní ochrany žalobce žádné námitky nevzněl. Krajský soud se jimi proto nezabýval.

VI. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

24. Krajský soud posoudil žalobní námitky jako nedůvodné. Proto žalobu zamítl (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).

25. Neúspěšný žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému žádné náklady řízení nevznikly. (§ 60 s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení podat kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu. *Nejvyšší správní soud kasační stížnost proti tomuto rozsudku odmítne pro nepřijatelnost, pokud nebude svým významem podstatně přesahovat vlastní zájmy stěžovatele.* V řízení o kasační stížnosti musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, pokud má stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno dne 27. dubna 2022

Martin Kopa, v. r.
samosoudce